

Avrasya Bağlamında Türklerin Misyonu ve Küreselleşme İdeolojisi

Recep Kök, Dokuz Eylül Üniversitesi

Abstract

Turkish Mission and Globalization Ideology in Terms of Eurasia

Evaluating globalization fact with West Ideology which dictate to society, In Eurasia generally and in Turkey specifically, Turkey's geopolitical and strategical importance about Eurasia constantly increase. The aim of this study is firstly to consider historical framework and literature side of globalization in short within the boundaries of this study. Then, the necessity of strategy with Turkish Mission's references from globalization ideology reflections on world state system is presented.

JEL Code: Z13

1 Giriş

Avrasya genelinde ve Türkiye özelinde topluma dikte edilen Batı İdeolojisi küreselleşme olgusu ile birlikte değerlendirildiğinde, jeopolitik ve stratejik önemi haiz Türkiye'nin Avrasya bağlamındaki önemi giderek daha da artmaktadır. Yakındoğu, Orta Asya ve Balkanları içine alan Türk Avrasyası'nın üzerinde yürütülen stratejiyi, küreselleşme olgusundan bağımsız ele almak tavus kuşu misali başımızı kuma gömmek gibidir. Küreselleşmenin kavramsal çerçevesi ile eyleme dayanan algı boyutu çoğu zaman paradoksal bir olgudur ve bu coğrafyadaki "havuç" politikasının önemli bir aracıdır. Nitekim, yakın tarihte ortaya çıkan ulus devletler yapılanması içinde de imparatorluk benzeri dünya kaynaklarına hakimiyet stratejisi kurulmak istendiği içindir ki, bu strateji küreselleşme adı altında yeni kavramlarla desteklenmekte ve yeni oluşum sürecine de temel bir zemin yaratmaktadır.

Küreselleşmenin açıklanmasına yönelik politik, ekonomik ve kültürel açılardan birçok yaklaşım olmakla birlikte bu olgunun sürükleyici dinamiğini ekonomik ilişkilerde aramak gerekir (Bauman, 1999; Giddens, 1998; Hopkins-Wallerstein, 1999; Wallerstein, 1974, 1979, 2004; Robertson, 1992, 1999; Rodric, 1997; Waters, 2001; Steger, 2003). Küreselleşme Dünya-Sistem bağlamıyla ulusal devlet sınırlarını aşp bir sarmal halinde dünya hâkimiyeti stratejisinin koruyucu kuşağı olark mı işlenmektedir? Dünya güç dengelerini kontrol etmek isteyen devletlerin dikte etmek istediği bir evrenselleşme ideolojisi midir? Özetle, yeni emperyalizm olarak tanımlanabilir mi (Bukharin,1999; Rupert, 2000; Mittelman, 2005; Steger, 2003, 2009; Ritzer, 2004; Robinson, 2004, 2007; Sklaire, 2005; Mooney ve Evans, 2007)? Daha birçok benzeri sorunun cevabı farklı tez başlıklarıyla araştırılmalıdır. Bu çalışmanın amacı, tebliğ sınırları içinde öncelikle "küreselleşme"nin tarihsel çerçevesi ve literatür yönünü kısaca incelemek, ardından küreselleşme ideolojisinin dünya devlet-sistemi üzerindeki yansımalarından hareketle Türk Misyonu'nun referansları bağlamli bir stratejinin gerekliliğini ortaya koymaktır. Çalışma aşağıdaki şekilde planlanmıştır. Birinci kısımda, küreselleşme ve yeni emperyalizmin dinamikleri ele alınacak; ikinci kısımda yeni emperyalizm bağlamli olmak üzere dünya kaynaklarını kontrol etme genelinin ve Türkiye'ye yönelik tehdit senaryolar özelinin uluslararası kurumsal yapısı ortaya konulacaktır. Üçüncü kısımda ise batı ideolojisinin Türk Milleti'nin tarih içindeki rolüne yönelik nihai saldırısının arka planına yer verilecektir. Sonuç olarak Türkiye ve akraba devletler topluluğunun birlikte hareket etmesini amaçlayan ortak bir strateji oluşturmanın gerekliliği tartışmaya açılacaktır.

2 Küreselleşme, Evrenselleşme, Uluslararasılaşma ve Emperyalizm

Steger'e göre toplumsal bir oğenin küresellik ve evrensellik kazanma süreci önemli sonuçlar

doğurmaktadır ve Globalizm tutarlı önermelerden kurulu bir sistemdir. Bu sistem beş temel iddia içermektedir (Yalçınkaya,s.54): Bunlar sırasıyla,

- Küreselleşme , piyasaları liberalleştirir ve bütünleştirir.
- Küreselleşme kaçınılmaz ve geri döndürülemezdir.
- Küreselleşmeyi insanlar değil, piyasalar ve teknoloji yönlendirir.
- Küreselleşme herkese yarar sağlamaktadır.
- Küreselleşme dünya demokrasisinin yayılmasını hızlandırır.

Bu iddiaların doğruluğu dünya deneyimlerine bağlı olarak tartışılmalıdır. Yanlışlanabilirliği doğrulanabilirliğinden daha güçlü olan önermeler dayatmacı yaklaşımlarla ve belli güç odaklarının ideolojik savına dönüştüğünde, bilimsellik öğeleri yerini bilimsel olmayan dogma öğelere bırakır. Bu tartışma sade bir kavram tartışması olmaktan çıkar, çıkar çatışmalarının gölgesinde üretilen bilimin ışığında “tarihin sonu” dayatmasıyla zayıfların güçlülere teslim olmasına yönelik bir çağrı halini alır.

Kanaatimize göre evrensel olan ancak insanın doğası ve tabiatın hareket kanunları ile açıklanabilir iken; küresel olan bu doğanın hayata geçirilişine yönelik uygulamalar bütünüdür ve sonradan kazanılanlardır. Her iki güdünün müttehharik sinerji gücüne dönüşmüş şekli de ideolojidir ve dünyada sistem bağlamıyla emparyalizm olarak tezahür etmektedir. İnsan olma niteliklerinin ortak yönü felsefi düzlemde insanlık kavramıyla çözümlenebilir. Her bir fert bu çözümlemeyi ister kendi içinde ister teşkilat veya bir organizasyon altında toplum düzleminin ötesine taşınan ve yüce amaçlarla örtüşen insanlık lehine kazanımlara dönüştürürse evrensel bir sonuca hizmet etmiş olur. Nitekim Bauman da uygarlaşma, gelişme, yakınlaşma kavramlarına bağlı olarak insanın bir düzen kurma çabasını, birlik içinde yaşama ve dünyayı eskisinden daha farklı kılma doğrultusundaki değişim ve iyileştirmeler olarak algılamakta ve bunların küresel çapta yaygınlaştırılması gerektiğini savunmaktadır. Ancak, siyasi tarih olayları veya eylemsel boyut değerlendirildiğinde toplumsal olgu ve olaylar göstermektedir ki her zaman insanlık için yararlı olma amacı ve kararlılığı öncelikli değildir. Bazı toplumsal öğeler dünya çapında yaygınlaştıkça karşılıklı bağımlılıkların ortaya çıkması özellikle de teşkilatlar-devletlerarası bağlantıların artması bir bütünleşme sürecini doğurmaktadır. Bu süreçte küresellik kazanan öğeler, insan tarafından mutasyona uğratılmış, başka bir deyimle manipüle edilmiş şeyler olarak evrensellikten sapmış öğelerdir. Dolayısıyla her evrensel olan şey küresel olabilir, ancak her küresel olan şey evrensel değildir.

Uluslararasılaşma birey-toplum, toplum-devlet ve devletlerarası ekonomik, politik veya kültürel karşılıklı bağımlıktan doğan bir süreçtir. Robinson karşılıklı bağımlılığın belirlediği coğrafyanın önemine dikkat çekmekte; coğrafi bağlamdaki ulusal sınırların ötesinin, ekonomik faaliyetlerin niteliksel ve niceliksel yönden gelişmesine yol açtığını belirtmektedir. Ekonomi literatüründen bilinen iki yanlı (bilateral) veya çok taraflı (multilateral) bu süreçler uluslararasılaşma olgusunun temel kaynağını oluşturmaktadır. Ekonomiler açık bir sisteme tabi olduğu sürece ilişkiler farklılıklardan beslenmekte; karar birimlerinin birbirlerine olan ihtiyacı tek tek ilişki düzeyinde olsa bile karşılıklı etkileşimin doğurduğu ulus-toplum ve ve ulus – devlet çatısı uluslararası iktisadın çatısı altında şekillenmektedir. Bu durum yukarıda belirtilen küreselleşme ile ilişkilendirildiğinde ulus-ötesileşmenin doğurduğu sürecin ulus – devlet yapısını zayıflattığı bilinmektedir. Nitekim ulus-ötesi (transnational- ulus aşkın) deneyimler arttıkça ulus devletler işlevlerinin bir kısmını ulus-üstü (supra-national) kurumsallaşma olgusuna terketmektedirler. Robinson’un ifadesiyle uluslararasılaşmaya özgü niceliksel genişleme, daha farklı bir boyutla işlevsel bütünleşme (functional integration) bağlamı niteliksel genişleme (qualitative extension) doğurmaktadır. Dolayısıyla ulus-ötesileşme, uluslararasılaşmadan ziyade küreselliğin bütünsel anlamına bağlı olarak, dünya çapında yaratılan bir kontrol ağına dönüşmektedir.

Bu bağlamda, Sklair küreselleşmeyi açıklamaya yönelik üçtür yaklaşıma yer vermektedir. Bunlar, uluslararasılaşma, globalizm ve ulus-ötesileşme dir: Uluslararasılaşma devlet merkezli (state-centrist) bir anlayıştır. Güçlü ve zayıf devletler arasındaki merkez- çevre ve yarı çevre

yaklaşımını çağrıştırmaktadır. Globalizm devlet merkezlilik görüşüne karşı tezdır. Bu tez, devletler yerine tanımlanmasında güçlükler çekilen ancak, piyasa güçleri kavramıyla açıklanan sınırsız bir dünya söylemine sahip piyasa globalizmi dir. Ulus-ötesileşme ise uluslararasılaşma ve piyasa glabalizminin sentezinden oluşan küresel bir sistemle açıklanabilen ekonomik, kültürel ve politik ulus-ötesi pratiklerle belirlenen bir süreçtir. Bu olgu tarihsel çerçevede “kapitalist küreselleşme” olarak tanımlanmaktadır (Yalçınkaya, s.22). Bu durumda “sosyalist küreselleşme”, islâmî küreselleşme den söz edilebilir mi? Bir toplumsal ögenin küresellik kazanması sosyo-ekonomik bir sistem olarak geçerlilik kazandığı ve bir iddia taşıdığı sürece bir ideoloji olarak yaşayabilir. Sklair’e göre “sınıfsal kutuplaşma” ve “ekolojik sürdürülemezlik” kısıtı altında işleyen kapitalist küreselleşme, işbirliği ve katılımcılığa dayalı demokrasi sürecinin ardından bir geçiş aşamasına bağlı olarak “sosyalist küreselleşme” ye dönüşebilecektir. Bu görüş temelde Marksist öğretiyi çağrıştırmaktadır. Nitekim Kazgan, Emperyalizm teorisinin, Marksizmin, kapitalist evrimi izleyen teorisi olduğunu özellikle ikinci dünya savaşının ardından gelen Piyasa Globalizminin “neo-emperyalizm” olgusunu ortaya çıkarttığını iddia etmektedir. Bu iddia esasen Lenin öncesi emperyalizm teorisyenlerinin (John A. Hobson, Rosa Luksemburg, Rudolf Hilferding gibi) ve Lenin’in *tekellerin ve finansal sermayenin egemenliğinin kurulmuş bulunduğu, sermaye ihracının belirgin önem kazandığı, dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmamasının başlamış bulunduğu, dünyanın bütün topraklarının kapitalist devletler arasında paylaşılmasının tamamlanmış olduğu kapitalizmin son gelişmesi*” görüşü ile örtüşmektedir (Yalçınkaya, ss. 25-28). Günümüzde de Bukharin’in işaret ettiği “*ticari, endüstriyel, finansal şekliyle ortaya çıkan kapitalist evrim*” halen uluslararasılaşma niteliğiyle örtüşen ve küreselleşmeye yönelik tamamlama sürecine hizmet eden bir sistemin varlığını çağrıştırmaktadır.

3 Küreselleşme Stratejisi, Yeni Emperyalizm ve Türkiye

Türkiye ekonomisinin büyüme sürecini değerlendirmek ve öncelikle de **krize yol açan** ve basit bir tanımla, ekonomide refah ve bunalım dönemlerinin birbirini izleme süreci olarak açıklanan konjonktürel nedenleri bilmek veya reel ekonomi ile parasal ekonomi arasındaki örtüşme ve sapmaların nedenlerini, içine sürüklendiğimiz olumsuz şartlar çerçevesinde ele almak gerekir. Üretim güçleri ile finansal piyasalar arasındaki kopukluk, bir siyasal modelsizlikten mi kaynaklanmıştır? Yaşanan olaylar neden mali piyasaların ötesine geçmiştir, ya da krizler nereden beslenmektedir ki büyüme, istihdam ve hayat standardı üzerindeki reel etkiler (negatif) süreklilik kazanmış ve zaman zaman (1960, 1980, 2003) hükümeti oluşturan siyasal partilerin parlamento dışı kalmasına yol açmıştır? Dünya ekonomisini tehdit eden “virüsler”, hangi şartlarda ortaya çıkıp özellikle de gelişmekte olan ülkeler için çözümsüzlük “sendromları”na dönüşmüştür? Bu sürecin “konvansiyonel desteği” küreselleşme olgusunda mı aranmalıdır? Nitekim, Türkiye açısından sadece Nisan 1994, Kasım 2000 ve Şubat 2001 finansal krizlerinin; dünya ölçeğinde 1929, 1945-1947, 2008 yılı krizlerinin ardıl etkileri ve şiddeti dikkate alındığında ortaya çıkan “yeni dünya düzeni” ve yoksullaşan kitlelerin konumu ve doğabilecek sonuçları hangi tepkiler konsepti içinde algılanmalıdır? Ülkemizle ilgili tartışılan tehdit ve fırsat stratejilerinden yol gösterici bir ışık bulma ve kendi ışığımızla yolumuzu aydınlatma şansımız nedir? Böyle bir şans mevcut ise bunun itici güçleri nelerdir?

1980’li yıllara kadarda akademik açıdan büyük bir önem arz etmeyen küreselleşme kavramı, 1990’lı yıllardan itibaren yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu kavramın ideolojik bir güvensizlik çağrıştırmasının temel nedeni, Batı kültürünün ve kapitalist toplumun yayılmasını haklı çıkartan ve dünyayı değiştirme iddiasını taşıyan güçlü dünyalıların yarattığı ortamdan kaynaklanmaktadır. Kuşku penceresinden baktığımızda bize göre küreselleşme, sosyal ve kültürel düzenlemeler üzerinde coğrafi engellerin kalktığı ve iktisadi anlamda insanların kayıp ve kazançlarındaki farklılaşmanın şiddetinin arttığı; diğer bir deyişle ortaya çıkan nisbi dengesizliğin daha da fark edildiği sosyal bir yıkım sürecidir.

Geleneksel emperyalizme gelince, devlet sistemleri çerçevesinde milliyet/ulus kavramlarını

içinde kaybetme eğilimini yüceltten bir devletin, bir başka devlet ya da bölge üzerinde ekonomik ve kültürel plânda etkin olma, kaynakları kontrol etme veya en azından denetleme yönündeki çabalar bütünüdür.. Devletler, dünyada var olan toprak, insan, üretim ve tüm sermaye güçleri üzerinde sürekli etkinlik kurma ve iktidarlar savaşında önde bulunmayı bağımsızlıklarının vazgeçilmez bir şartı olarak gördükleri sürece, kendi ayrıcalıklarını genişletmek için her zaman bir biriyle yarışmışlardır. Özellikle kapitalistleşme süreciyle birlikte devletler, yeni pazarlar ve yeni tabii kaynaklara hükmetme amacıyla, dünyanın az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler ve bölgesel hassasiyetlerini istismar edebilme doğrultusunda “çağcıl” yaklaşımlar geliştirip, küresel ölçekteki egemenlik sınırlarını genişletmektedir. Bu gelişmenin tarihi, “tekelleşme” süreci ile hızlanmış, 1870’ten sonra sistematik emperyalizm çağı başlamıştır. Nitekim Birinci ve İkinci Dünya Savaşları ve içinde yaşadığımız son elli yıldaki lokal operasyonların hemen hemen tamamını bu çerçeveye yerleştirerek analiz etmek, daha sağlıklı sosyal teorilerin kurulmasına katkı sağlayabilecektir.

Yirminci yüzyılın başlarında üzerinde çalışılmaya başlanan emperyalizm teorisi, sömürgelerin ulus devlet olmaya başladığı İkinci Dünya Savaşı sonrasında, yeni boyutlar kazanmıştır. Gerçekten günümüzde kuramsal olarak henüz mükemmelleşmemiş olmasına karşın 1960’larda ortaya atılan Yeni Emperyalizm-Yeni Sömürgecilik anlayışı, klasik emperyalizm teorilerinde bulunmayan bir hususu gündeme getirmiştir: Çok Uluslu Şirketlerin ve uluslararası bazı kuruluşların rehberliğinde Türkiye ve benzeri ülkeleri borçlandırarak kendine bağlama yöntemleri geliştirilmiştir. Ancak, “karşılıklı bağımlılık” anlayışının en gelişmiş ülkeler için bile geçerli olduğu günümüz dünyasında, bu yeni sömürgecilik anlayışının boyutlarını kesin olarak öngörmek oldukça zordur. Çünkü, devletlerin özerkliği ve işlevleri uluslarüstü trendlerin etkisiyle aşınmaya uğramaktadır. Küresel/Global değişime karşı duyarlılıklar ortaya konulsa da, bu güne kadar kilit birim olarak bilinen devletlerin yerine konabilecek ekonomik ve siyasal bütünleşmeler giderek ağırlığını hissettirmektedir. Ekonomik emperyalizm ve uluslararası kaynak tahsisinde çok yönlü değişkenlerin rol oynadığı artık bilinen gerçeklerdir. “Ulus-üstü sistemin” gelişmesiyle birlikte bir çok yabancı şirket dahil olduğu koruyucu egemen güçleri devreye sokarak dünyanın doğal kaynaklarını kontrol etmeye yönelik hatta büsbütün ele geçirecek çareler geliştirmişlerdir. Son on yıl içinde hazırlanan senaryoların beklenen uzantıları çerçevesinde dünya savaşı eşliğinden dönüldüğü günlerde, ‘Irak petrol rezervleri Allah’ın Amerikan halkına bir bahşidir’ diyen ABD Başkanı Bush’un ifadelerinden dünya kamu oyuna aktarılan mesaj oldukça ibret vericidir.

İngiltere’deki Orijinal Sanayi Devrimi’nden beri (1790) özellikle gelişmekte olan ülkeler, W.W.Rostow’un “dayanıklı büyüme hamlesi” diye adlandırdığı süreçten geçip, 1960’lı yıllardaki zenginleşmiş batı kulübünü doğurur iken hiçbir yeni ülkenin bu kulübe katılmasına izin verilmemiştir. Dünya sistemini 1945-1960 donemi için analiz eden ve 1990-2025 dönemi için de beklentilerini ortaya koyan Wallerstein’e göre biçimsel olarak sadece iki gerçek ihtimaliyet vardır: Birisi dünya sisteminin, sürekli gereken ayarlamalarla birlikte kapitalist dünya ekonomisi olarak son beş yüzyıldır işlediği gibi işlemeye devam edeceğidir. Bunun anlamı, Kontratiff çevirimin tekrar yukarıya döneceği ve bunun daha uzun olan hegemonik çevirimin tekrar yeniden yapılanma sürecine gireceğidir. İkicisi, 1970’lerde görülmeye başlayan hegemonik bir düşüşün kaçınılmaz sonucu olarak belirsiz sistemik bir kaos döneminin başlayacağıdır. Ortaya çıkan sistemik krize bağlı olarak çatallaşmanın doğmasıdır. Nitekim Hegemonik çöküş merkez bölgede yer alanlar için önce öncü ürünler (yüksek teknolojiye dayalı mallar) alanında rekabetçi olabilmenin yolları aranır. Hakimiyet oluşturan ürünlere yönelik işgücünü ödüllendirmeye yönelik formüller bulunur. Böyle bir dönem hegemonik üstünlük için uzun bir mücadele gerektirirken zirvede kalma bu safhayla çakırırsa bu süreç dünya savaşına yol açabilir (Hopkins, ss. 284-286), Nitekim Birinci Dünya ile Üçüncü Dünya arasındaki bölünmenin kalıcı olduğu sanılmakta iken, birinci dalga ile Asya’nın kaplanları (Hong Kong, Singapur, Tayvan ve Güney Kore) ortaya çıkmış; ardından gelen ikinci dalga ile de Güneydoğu Asya’nın yoğun nüfuslu ekonomileri ve Çin’in şaşırtıcı yükselişi karşısında “yeni dünya düzeni”ne farklı bir ivme kazandırmıştır. Yirminci yüzyıl biterken,

kaplanları ve kaplan olma yolundaki ülkeleri bunalıma götüren “Grizu/Metan Gazı” (kendi tabirim) nasıl birikmişti ya da hangi düzenleyici güç bu birikimi körüklemişti ki, bir “çınkı” ile ard arda gelen patlamalar köklü iktidar değişimine yol açan sonuçlar doğurmuştur (2008 yılı dünya kriziyle yeniden şekillenen ABD, İngiltere vb. ülkelerdeki iktidar değişimlerinin arka planı hatırlanabilir).

Ülkemizin iktisadi kalkınma sürecini dikkate alırsak, Türkiye’de yirminci yüzyıl başlarında yaşanan daha zor şartlara rağmen İkinci Dünya Savaşı’nın getirdiği yeni şartlar içinde sistem ve rejim analizleri ekseninin tam orta noktasından "saat sarkacı" gibi “sağa-sola” nasıl savrulduğumuz bilinmekte birlikte yirminci yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar kısmen kendine yeterlilik politikaları (oluşturulabilmiş bilgi birikimi ve sermaye stoku ile) desteğinde 1980’li yıllara gelinmiştir.

Bu yıllarda özellikle gelişmiş batı ülkelerinde finansal piyasalar yeniden düzenlenmiş, yeni piyasa iştirakleri devreye sokulmuş; daralan pazar şartlarını geliştirmek, yavaşlayan büyüme süreçlerini hızlandırmak ve dinamikliğini kaybeden monetarist politikalara işlerlik kazandırmak amacıyla, devletin piyasa ekonomisi işleyişindeki rolü en aza indirgenmek istenmiş ve yeni finansal araçlar geliştirmek suretiyle de, finans piyasaları arasındaki uluslararası yakın bağlar daha da güçlendirilmiştir. Öte yandan, 1970’li yıllarda, uluslararası finans kurumlarının (IMF, Dünya Bankası v.b.) gelişmekte olan ülkelere açtıkları dış krediler, 1980 başlarından itibaren ana para ve faizleri ile birlikte geri dönmeme riski ile karşılıınca (örneğin, Güney Amerika Ülkelerinde karşılaşılan borç ödeme krizleri) giderek artan uluslararası fon fazlasına daha risksiz bir reel kaynak bulabilme ve bunun araçlarının ne olması gerektiği konusu tartışmaya açılmıştır. Bu tartışmalar bağlamında, OECD konseyinin rekabetin ilerletilmesi ve düzenlenmesi adına 1979 yılındaki deregülasyon politikalarının hayata geçirilmesi önerisi, dünyadaki özelleştirme hareketlerinin uluslararası platformda ele alınmasının nedeni olmuştur. Bu görüş, İMF ve Dünya Bankası tarafından da benimsendiği içindir ki, kamu sektörünün özelleştirilmesi fikrine destek sağlayan özel birimler oluşturulmuştur. Bu tür birimlerin faaliyeti sonucunda da, üye ülkelerin devletçilik uygulamasının sınırlandırılmasını öneren, İMF programlarının uygulanmasına yönelik ekonomik paketler hazırlanmış ve bu paketler çerçevesinde üye ülkelere mali destek sağlama yolu kolaylaştırılmıştır. Başka bir deyişle, 1970 ve 1980’li yıllarda dünyanın geldiği iktisadi konjonktür ve nispeten de netleşen iktisadi sistem ya da siyasal rejim deneyimleri, salt devletçilik fikrinin ideolojik boyutunu önemli ölçüde sarsmıştır.

Daha sonraki yıllarda (1990) Komünizmin çöküşüyle “radikal devrim” tehdidi büsbütün azalmış, Batı Dünyası’nın sunduğu güven şartları altında dış dünyaya yapılan yatırımlar da hızla artmıştır. Nitekim bu dönem de gelişmiş ülkelerdeki faiz oranları istisnai denebilecek ölçülere düşmüş ve çoğu yatırımcılar daha yüksek getiri elde edebilmek için yurt dışına kaynak aktarmaya başlamışlardır. Bu durum yeni mali fırsat alanları sayılmış ve “gelişen piyasalar” doğmuştur. 1990 da gelişmekte olan ülkelere akan özel sermaye tutarı 42 milyar doları bulmuştur. Yukarıda belirtilen gelişmeler çerçevesinde IMF ve Dünya Bankası gibi Resmi Kuruluşların Üçüncü Dünyadaki finanse ettikleri yatırımlar, tüm özel yatırımların toplamını aşmış, 1997’ li yıllara gelindiğinde resmi para akışı azalmakla birlikte özel fonların akışı 256 milyar dolara ulaşmıştır.

Dolayısıyla büyük kurtuluş adına büyük kuruluşlar (IMF ve Dünya Bankası) devreye girerek “tekila krizinin” olumsuz etkileri bir kaç yıl içinde azaltılmış ise de şu açık sorunun tartışması bitmemiştir: Şu anda mevcut olan ve gelecekte daha da ağırlaşabilecek bedellere, temel de Türkiye’nin ABD çıkarlarına özel bir önem vermesine meşruiyet kazandırılabilmesi için mi katlanılmaktadır? Nitekim, 1997’li yıllarda dolar - yen arasındaki rekabetle başlayan ya da yukarıda belirtildiği gibi finansal sektörlerin düzenlenmesi ve kontrolündeki yetersizliklerden dolayı derinleşerek devam eden ve 2000 yılında Türkiye’yi de etkisi altına alan krizler incelenirse Türkiye özeline inmeden Asya ülkelerine ilişkin kısa bir değerlendirme yapmak yararlı olacaktır. Özellikle Çin’in ucuz emek gücü sayesinde kazandığı rekabet gücü karşısında, Asya ekonomisininin (Tayland, Malezya, Endonezya, Hong Kong, Güney Kore vb.) uzmanlık

alanı olarak bilinen mallar üzerindeki ihracatların daraldığı bilinmektedir. Bu daralmanın panik düzeyine ulaşan dalga etkisi Türkiye'ye yansımıştır. Yani, Rusya da başlayan finansal krizle birlikte Türkiye'ye gelen sermaye akımının durması bir yana Türkiye den çıkışlar da başladığı içindir ki, sürüklendiğimiz savaş senaryolarının gölgesi altında krizin derinliğinin nereye varacağını kestirmek mümkün değildir.

Liberal Hayek, kapitalizmi bir denge sistemi olarak görür ve bu sistemdeki krizlerin/bunalımların nedenini de devletin ve özel bankaların bu “nazik sisteme” devresel olarak yaptığı müdahaleler ve kredi hacmindeki aşırı genişleme ile açıklar. Schumpeter'in konjonktür modeli ise, genel iktisadi dengenin bulunduğu bir anda teknolojik veya teknik etkinliğin bu dengedeki etkilerinin araştırılmasına dayandırılır. Ona göre “gelişme”, yeniliğin neden olduğu hiç durmayan “değişim” sürecidir ki yeni kombinasyonların ortaya çıkarılması sonucu oluşur. Değişim de “yaratıcı yıkım” sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yakın dünya tarihi açısından siyasal sistemdeki yaratıcı yıkımı, Türk tarih özelinde de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin doğuş şartlarıyla açıklamak gerekir. Günümüzde ise yeni dünya düzenin jandarmalığına soyunan ABD'nin tarihe yön verme iddiasını gerçek yüzüyle algıladığımızda, ödenecek bedele ortak olma aceleciliğimiz ve tarihsel evrim içinde görevini doğru yapamama utancı elbet bir gün Türk aydınınının kendi kendini sorgulama cesaret ve bilinciyle netleşecektir.

İktisadi sistemlerde yaratıcı yıkım, devamlı olarak eski olan düzenin/sistemin yıkılıp yeni olanın ortaya konmasıyla gerçekleşmektedir. Bu iktisadi modelde, teknik yenilik olmaksızın büyüme, girişimcilik olmaksızın teknik yenilik ve kredi olmaksızın da girişimciliğin olamayacağı savunulur. Schumpeter'e göre “yenilikler” yeni iktisadi süreci ortaya çıkarırken aynı zamanda “ekonominin ateşini” yükseltmekte ve yenilikler birbirini izlerken de birdenbire yavaşlama olacağı için ekonomiler yeni bir durağan dengeye yönelmektedir. Bu bağlamda, gelişmiş ülkeler, sürdürülemez “arz şokları” yaşamamak için gelişmekte olan ülkelere sürekli talep şokları ihraç etmekte (uluslararası kuruluşlar aracılığıyla) ve bu ülkeler de düşürdükleri döviz-faiz ve enflasyon sarmalı içinde günü kurtarma pahasına bu “küresel” mekanizmanın bir parçası haline gelmektedir. Nitekim Şubat 2003 itibarıyla Türkiye'nin dış borç stoku 120 milyar dolara, iç borç stoku 180 katrilyon TL'ye varmış, ülke üretme yönelik verimlilik seviyesinde dünya liginin 51. sırasına düşürülmüş ise yaşanan sendromun derinliğini ve piyasaların paranoya davranışını anlamak kolaylaşmaktadır. Tarihe kayıt düşecek bir gelişmenin şahidi olmaktayız. Hükümet'in savaş tezkeresini TBMM'ne gönderme ihtimali karşısında Dolar fiyatı düşüyor borsa indeksi yükseliyor, pazarlıklar (savaş ekonomisinin bedellerine yönelik) sürecinde tezkerenin gecikeceği ya da tezkerenin gönderilmeyeceği ihtimali haber konusu olduğunda dolar fiyatları yükseliyor, borsa indeksi düşüyor. Piyasalara ilişkin bu paradoksal olgu yukarıda belirtilen sürüklendiğimiz kaosu açıklayabilecek net göstergelerdir.

Schumpeter'e göre aslında kapitalist sistemin sonunu getirecek olan iktisadi buhranlar değil, sistemin yarattığı refah (dengesiz) artışıdır. ABD örneğinde olduğu gibi hayat standardı yükselip çalışanlar ve liberal ortamda yetişen aydınlardaki maddi tatminsizlik dalgası giderek büyüyen çarpık bölüşüm adaletsizliği ile birleşince ulaşılan refah yerini manevi tatminsizliğe ve prestij arayışına bırakmaktadır. Dolayısıyla nevrotik bir vaka olan hatta başlangıçtaki örgütsel desteği (EL-KAİDE) ABD eksenine bağlanan 11 Eylül U. Bin Ladin hareketi önce “küresel” sisteme meşruiyet kazandırma aracına dönüştürülmekte, esasta ise medyatik güçlerin desteği ile “yeni dünya düzeni”nin değişim süreci olarak takdim edilmektedir.

4 Avrasya Bağlamında Türklerin Misyonu ve Batı İdeolojisi

Batı ideolojisi, jeopolitik ve stratejik önem taşıyan Türkiye'nin Avrasya bağlamındaki giderek artan önemine sırt çevirme lüksüne sahip değildir. Bu nedenle Türk Avrasya'sını kontrol edebilmek için iki temel ideolojik yaklaşım geliştirmiştir.

Bu ideolojilerden birincisi, sert ideolojiler tanımımıza uymakta ve ABD tarafında temsil edilmekte olan, tarihin yönünü değiştirme iddiasını içeren uygulamalardır. Tek kutuplu bir

dünya düzeni için Z.Brezinsky'nin ortaya koyduğu, "Carter Doktrini" olarak bilinen bu ideoloji, dünyaya küreselleşme sürecinin itici gücü olarak takdim edilmektedir. Esasta, yükselen Amerika kapitalizminin, yükselmekte olan Çin ve Hint milliyetçiliğini durdurmasına yönelik bir strateji olmakla birlikte Irak müdahalesi ile başlayan bu "önleyici darbe stratejisi" birçok ülkenin mütareke basınları aracılığıyla genetik sektör ve akıllı silahlar" da ki başarımın vazgeçilmez bir yansıması şeklinde gösterilmektedir. Yine, bu ideolojinin Huntington'un medeniyetler çatışmasını referans aldığı da bilinmektedir. Yumuşak ideolojiler kategorisinde ele almak istediğimiz ikinci ideoloji ise, Türkiye'yi Avrupa'ya "demirleme" stratejisi olarak tanımlanabilir. Bu ideolojinin temel amacı, AB (Avrupa Birliği)'nin yumuşatılmış kurumsal kararlarını, AB düşkünü Türklerin zafiyetinden yararlanarak hayata geçirmektir.

Türkiye'yi bağlayıcılık açısından etkin zeminlerde olup bitenler, çoğu kez ya öteki'nin aklıyla irdelendiği için yanılığımızın derinliği bilinmemekte; ya da tarihi unutmak gibi bir hastalığımızdan dolayı tam anlaşılmamaktadır ki, bu durum bulanık gelişmeleri sınırsız alkışlama heveskârlığımızdan dolayı AB tarafından keşfedilmiş zafiyetimiz şeklinde değerlendirilmektedir.

Aslında, "rasyonel kuruculuğu" esas alan Avrupa, çağdaş medeniyet olarak algıladığı, kendi medeniyetinin merkezini elinde tutan Türkiye'yi tarihî bir rakip olarak görmektedir. Çünkü, yüksek Avrupa medeniyeti (onlara göre) Anadolu'nun uzantısı olan Konya'da (Ege ve Akdeniz de) doğmuş, Doğu Bizans İmparatorluğu ölçeğinde İstanbul merkezli gelişmiştir. Bu nedenle bu coğrafyanın Türkiye'nin elinde olması, batı açısından dayanılmaz acı bir hatıra olarak akıllarda tutulmakta ve tarihî bir sorun olarak görülmektedir.

Tarih şuuruyla açıklanabilecek ve zamanla aktörlerinin değiştiği bu ideolojilerin özünde, Çin ve Hindistan'dan gelerek Türkistan ara bölgesini geçen, Ön Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan yoldaki stratejik kaynakları ve bu kaynakları birbirine bağlayan İpek Yolu'nu büsbütün kontrol etme iddiası vardır. Burada, tarihin med-cezirlerini saymazsak bu yolu kontrol altında tutan ve yüksek bir kültürü temsil edenlerin en büyüklerinden olanları da Türk devletleridir. Türk Milleti, yaklaşık bin yıl tarihin kaderine hakim olmuştur. Nitekim, on birinci yüzyıldan bu güne Rey/İsfahan merkezli Büyük Selçuklu İmparatorluğu, Semerkant merkezli Timur İmparatorluğu, İstanbul merkezli Osmanlı İmparatorluğu ve günümüzdeki Ankara merkezli Türkiye Cumhuriyeti devleti ve diğer Türkî Cumhuriyetler tarihte hesap sorulması gereken dönemlerin temsilcisi sayılmaktadır. Bugün, yer altı zenginlikleriyle bilinen bu Avrasya coğrafyası, ayrı devletlerin çatısını oluştursa da tarih şuurundan koparılması gereken nesilleri halâ barındırdığı için vahşi kaplanların iştahını kabartmaktadır. Bu anlamda "bağımsızlık benim karakterimdir" diyen M. Kemal ATATÜRK'ün ve Cumhuriyeti Kuran Kurmay Kadro'nun ruh dünyasını referans alan bir milletin güçlenmiş varlığı, AB için bir güvensizlik sendromu olarak algılanmakta ve dolayısıyla Türklerin top yekûn mahkûm edilmesini haklı çıkaracak yolların aranmasını gerekli kılmaktadır.

Bu mülahazayla Avrupa'yı temsil edenler, Türk Avrasya'sının Yeni Avrupa'ya demirlenmesini sağlayacak rasyonel bir yol bulmuşlardır. Bu yol, Türkler tarafından başlangıçta uzun, ince, karanlık ve engebeli bir yol olarak algılanmıştır. Ancak, AB'ye üyelik ihtimali, bekleme odalarındaki mazoşist bir zihinsel iğfal sırrını taşıyan cazibeyle sunulduğu için gafletimizin sınırlarını zorlayan uyutma politikası başarılı görülmüştür.. Dolayısıyla, kendi halklarına Türkiye'nin uzun vadede AB'ye alınmayacağı teminatını veren düzenlemeler ile Türklerin ikna edilmelerini sağlayan kararlar, eşanlı olarak Anayasal bir çerçeveye (Avrupa Anayasası) oturtulmaktadır. AB'ye göre bu coğrafya parçası hafızalarda canlı tutulurken, hem tarihten miras kalan sorunlar, hem de günümüzdeki ve yakın gelecekteki çıkarlar kendi lehlerine korunmuş olacaktır. İşte düşürüldüğümüz tuzak ve AB düşkünlüğümüzün arkasındaki gerçek budur.

Bir başka yönüyle yukarıda belirtilen ve Türkiye'yi kiskacına alan bu iki ideoloji, Türkiye'yi üstü örtülü bir anlaşmayla "kırk katır mı yoksa kırk satır mı" tercihine zorlamaktadır. Çünkü çok uluslu Şirket merkezlerinin marifetleriyle (ağırlıklı olarak ABD ve AB sermayesi) dünya kaynaklarının paylaşım rekabeti netleşmekte, dünyaya kabul ettirilecek yol haritaları,

Bilderberg toplantılarıyla belirlenmekte; gelişmekte olan ülkelerden çağırılan taşeronların katkısıyla oluşan tek kutuplu yönetim mekanizması, küresel bir güç olarak güvence altına alınmaktadır.

Bu bağlamlarıyla tarihin yönünü değiştirmek isteyen bu ideolojiler, uygulama ekseninde aşağıda belirtilen iki temel senaryoyu Türkiye Cumhuriyeti'ne dayatmaktadır:

Bunlardan birincisine göre Türkiye yakın doğuyu kontrol edebilir bir ülke olma potansiyeline sahiptir. Bu kabul çerçevesinde Türkiye, ya ABD'ye manda ölçüsünde bağlı olsun ya da AB'nin içine alınmadan AB'ye demir atacak şekilde bağlanılmış bulunsun. Birinci senaryo, Türkiye tarafından kabul görmez ise, uzlaşmanın zorlaştırıldığı bir süreç başlatılmalıdır: Bu süreç Türkiye'nin iknâ edilmesi için zaman kazanma politikasının hâkim olduğu beş on yıllık bir zaman dilimi içinde şekillendirilebilecek senaryodur. Burada, Türkiye ya etnik bir iç savaşa sürüklensin ve bunun siyasi ve hukuki zemini hazırlansın, ya da parçalanmasını haklı hale getirecek sözde Ermeni Soykırımı'nı kabullendirme dahil siyasi planlar uygulansın, ucu açık "demokratik açılım" süreçlerine bağlı olarak bağımsızlık teminatı olan anayasal direnç kırılınsın ve yoksullaşan kitlelerin yığınlığından yararlanılarak devletine küskün, barışık olmayan bir toplum yaratılsın.

Yukarıdaki sert ideolojinin BOP (Büyük Orta Doğu Projesi) çerçevesinde Irak'ta yapıp ettiği bellidir. Bu bildiri çerçevesinde yumuşak ideolojinin serüveni, kısaca değerlendirilirse Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye'ye yönelik kararlarına (15 Aralık 2004) ve Avrupa Birliği Zirvesi'nin sonuçlarını (17 Aralık 2004) hatırlamak yeterli olacaktır. Örneğin,

- Patrikhane ve Heybeliada Ruhban Okuluna ilişkin isteklerden söz eden Komisyon kararları "ruhban yetiştirilmesi", "mülkiyet hakları", "okulların açılması" ve "iç yönetim" konularını masum bir yöntemle ele almakta; T.C'nin üniter kimliğini zedeleyecek bir dayatmayla İstanbul'da devlet içinde devlet kurulması sonucunu doğuran yeni Vatikan'lar yaratmak istemektedir.

- Müzakerelerin tamamlanma süreci açık uçludur (AP Karar mad:50, AB Zirvesi mad:23). Böylece, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi (GKRRK) ve birkaç ülke bir araya gelerek görüşmeleri kesintiye uğratabilecektir. Bu şartlar altında yapılacak müzakerelerde Türkiye'den ne tür tavizler isteneceğini ve hangi tehdit stratejilerinin ortaya konacağını tahmin etmek güçtür.

- Güneydoğu'da yaşayan yerel nüfusa ilişkin, yönetim reformları, Kürtlerin kültürel haklarının tanınması ve eşit muamelenin hızlı bir şekilde garanti altına alınmasının gerekliliği ve "kürt güçleriyle" uzlaşma sağlamak üzere daha etkin adımlar atmaya yönelik davetler oldukça düşündürücüdür. Nitekim, kürtleri siyasi bir güç olarak muhatap kabul ettirme eğilimi taşıyan ifadeler, sebebi apaçık belli olan ve yıllardır destek verildiği bilinen terörist örgütü zımnen de olsa tanıtmaya çabası olarak anlamlı bulunmalıdır. Burada AB'nin sömürgecilik amacına hizmet eden bu yaklaşımı kamu vicdanından saklanmakta ve günümüzde yükselen talepler yönüyle de Türk-Kürt meselesi sürekli kanatılan bir yara olarak tutulmak istenmektedir. Dolayısıyla birincil düzeyde bölücülük hareketine meşruluk kazandırılmakta ve Türkiye'deki ayrılıkçı güçlerin aktif bir şekilde federasyon talebine ulus- üstü güç olarak destek verilmektedir.

Ancak bilinmelidir ki, Türkiye Cumhuriyeti kendi yurttaşlarına sahip çıkacak dirayette, hukuk devleti olmanın ilkelerini yaşatacak güç ve kararlılıktadır. Çünkü, T.C. ihanete ve gaflete karşı kararlılıkla mücadele etmeyi tarihteki deneyimleriyle göstermiş ve bu Cumhuriyeti kuran halk Türktür diyerek, Türkçülük anlayışını insan hakkıyla özdeşleştirmiştir. AB'nin bu konuya yaklaşımı ise iki yüzlülüğü ve husumeti yansıtan, küresel emperyalizme karşı yüklenilmiş bir taşeronluktan daha ileri bir şey değildir.

- Avrupa Parlamentosu Kararları çerçevesinde Türkiye'nin "Ermenilere karşı yapılan soykırımı tanıması ve Ermeni halkıyla uzlaşma sürecini teşvik etmesi" şeklindeki talimat önemlidir. Fransa'nın, İsviçre'nin "Türkler Ermenilere Soykırım Yapmamıştır" demeyi cezalandıran bir kanun hükmüne dönüştürmesini birleştirirsek, cesaretin nerelere uzanacağını

kestirmek güç olmayacaktır.

- Yine, Türkiye'den istenen Ege Denizi'ndeki tavizlerin, Türkiye'yi karalara kapanma noktasına götürülmesi; Yunanistan'ın Ege'deki karasularını 12 mile çıkarması isteği; Rum Yönetiminin "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak tanınması; Adadaki Türk askerlerinin çekilmesi gibi ölçsüz istekler kabul edilirse, ya Orta Asya'ya kadar çekilmek gerekecektir ya da demirlenmiş Ankara eyaleti olarak Avrupa'yla bütünleşmiş bir uydu cumhuriyet doğacaktır. Nitekim, Türkiye'nin AB'ye giriş sürecinde KKTC'nin ortadan kaldırılmasını esas alan Annan Planı'nın da ötesine geçen bir uygulamayla Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin Türkiye tarafından tanınması ön şart olarak ileri sürülmüştür.

- AP Kararlarının Avrasya bağlamı tavsiye ve dayatmaları incelendiğinde şu hususlar oldukça önemlidir. Bunların en başında petrol ve su rezervleri gelmektedir. Raporda, petrol ve su kaynaklarıyla ilgili bölgesel altyapının yönetimi için Avrupa Birliği politikalarının getirilmesinin gerekçeleri Türkiye'ye dikte edilmektedir. Türkiye açısından sınır ötesi sorunlar, enerji kaynaklarının Avrupa'ya taşınması, çevre ve tüketicilerin korunmasının Avrupa vatandaşları üzerinde olumlu ve kalıcı etkiler yapacağı öne sürülmektedir. Hatta "Türkiye'den Atatürk Barajı'nın yapılması nedeniyle su akışının (Dicle ve Fırat üzerinden) azaldığına" dikkat çekilerek akarsuların adil ve eşit dağılımını sağlayacak, komşuların yer alacağı, AB gözetimli, "Ombudsman ofisinin" kontrolünde uluslar arası konsorsiyumların kurulacağına yönelik imâlarla âdete aba altından sopa gösterilmektedir. Nihayet AB, AP kararıyla (mad: 61) "TBMM ile Türk Hükümeti'ne iletilmesi yönünde talimatlar vermektedir".

Özetle, bu ideolojik yaklaşımlar ve yakın tarihimizde gözlediğimiz olaylar, ABD uygulamaları ve AB kararlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, kendi aklımızla ulaştığımız bulgular, kendimize özgün bir yol ve yöntem geliştirmemizi zorunlu kılmaktadır. Türk Milliyetçileri, bugünkü gücünü, tarih şuurundan kopmadan Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran iradede almaktadır. Çünkü Türk milliyetçiliği, tarihin yükünü omuzlara alıp, içine İslam'ın özünü koyup, onu geleceğe taşıyan iradenin adıdır. İnsan hakkını ve onurunu kutsayan bu irade, Türklerin tarihî misyonudur. Türk insanı, bağımsız devlet, haysiyetli millet olma davasını tüm mazlum milletlere taşımayı başarmış ve değişen dünya şartlarını her zaman doğru okuma ferasetine erişmiştir. Özellikle de tarihin her devrinde onur ve istiklal mücadelesinin örneğini sergilemiş, mazlum milletler ve topluluklara önderlik yapmıştır. Ancak, günümüzde tarihî misyonla, pragmatik düzlemde oluşan vizyon uyumsuzluğuna da dikkat çekmekte yarar vardır.

İçinde bulunduğumuz şartları Avrasya bağlamıyla ve son AB ilişkilerimizle doğru okuduğumuzda ABD ve AB tarafından sürüklenmek istediğimiz etnisite çatışmalı ve din paradigmatlı stratejiye karşı temel ödevimiz, *(Papa XVI. Benedict, in seçimini fırsat bilen ABD, Almanya'nın Avrasya üzerinde bağımsız politika oluşturma etkisini kırmak ve haçlı ittifakını yeniden kökleştirmek için İtalya ve Fransa'nın muhalefetine rağmen, stratejik bir politikayla Alman kökenli Kardinale seçtiği ve kontrolü eline almıştır. Papa XVI. Benedict, göreve başlama törenindeki ilk konuşmasında Yahudilerin, Hristiyanlarla ortak bir mirası paylaştığını söylemiştir)* alternatif bir politika geliştirmektir.

5 Sonuç

Hiç bir sosyal dava ve emperyal amaç yoktur ki, içinde "insan, tabiat ve iktisat" olmasın. Türk tarih sarkacının yeniden yükseltilebilmesi ve adaletin yeniden tesis edilebilmesi için tüketim açısından "genel refah" üretim alanında ulusal regülasyon modeli olarak düşündüğümüz modelin evrensel belirleyicilerini ortaya koyup bu modelin temel ilkeleri geliştirilmeli ve kendimizi ifade etmenin özgün yolu bulunmalıdır.

Millî varlığımızı ve mukaddesatımızı esas alan fikirler etrafında birleşerek, istiklalimizi koruma ve kollama stratejileriyle donatılmış, Türk irfanıyla beslenen aydınlanmacı bilimsel düşünce sistemini içselleştirmek zarurettir. Türk'ün tarihî misyonunu yeniden diriltmek gibi kutsal bir ödevde olan inancımızı ve kutlu çağrımızı, bu konferans münasebetiyle dünya Türklüğüne ulaştırmak ahlâkî ve insanî bir sorumluluktur.

Avrasya'ya dayatılan emperyalist stratejilerin ve oluşturulmak istenen tek kutuplu sömürü düzeninin, bölge insanı üzerindeki tahribatını engellemek ve tarihe karşı sorumluluğumuzu yerine getirebilmek için stratejik ve etkin bir bölge teşkilatlanmasına acil ihtiyaç vardır. Bu stratejinin, bu coğrafyada yaşayan Türkî devletlerin benimseyeceği ortak politikaya dönüştürülmesi gerekir. Akraba devletlerden hangisi, bu yeni oluşuma ne kadar odaklanırsa, Avrasya bağlamı, ulus eksenli, bağımsız akraba devletler topluluğunun kurulmasında o kadar önder olacaktır.

Stratejik ve etkin bir Avrasya Birliği oluşturmanın üç temel ilkesi şudur (“Üç-İ Yaklaşımı”): Birincisi, ‘ilim’, ikincisi, ‘irfan’, üçüncüsü ise ‘inanç’ tır. İlimden kastedilen şey, evrensel değerlerde pay sahibi olma iddiasında olan “insan tipi”nin önce kendini keşfetmeye yönelmesidir. Ancak bu keşif aracılığıyla kalıcı bir adalet ve karşı ideolojilere üstün, sürdürülebilir rekabet kurulabilir. Bu yolla tabiatdaki imkânlar sorgulanıp, tabiatla bütünleşme başarılabilir. İkinci ilke “irfan”, esasta bir araç değişken olup “bilgelik” olarak tanımlanabilir. Bu bilgelik, soyut planda toplum olarak hangi kök değerlere ve tarih şuuruna sahip olduğumuzun bilinmesi; somut planda ise teknolojik ilerleme ve teknolojik değişmeyi gerçekleştirecek metod ve üretim anlayışının kavranmasıdır. Hatta, kültürel anlamda yaşatılması gereken ‘mit’in/kızıl elma’nın’ hür ve demokratik bir irade ile geleceğe taşınmasıdır. Temel ilkelerden üçüncüsü olan inanç (islamî öz) ve kendine olan güvendir. Tarihî tecrübelerden bilinmektedir ki, iç dünyamızın itici gücüdür ve yeniden harekete geçirilmelidir. Türkiye açısından yakın tarihimizdeki harekete geçişi açıklayabilecek en güzel örnek, Kuvay-ı Milliye Ruhı’dur. Nitekim, büyük Atatürk ve Kurmay Kadrolar’ının idealiyle örtüşen bu ruh, gelecek yüz yılları doğru okuyan entellektüel insan tipine verilebilecek en güzel mesajdır. Bu mesaj, aynı zamanda Mustafa Kemal’in “fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller yetiştirme” idealini hayata geçiren bir vizyon olarak tanımlanabilir.

Bu vizyonun, doğru algılanması için Konfüçyüs “üstün insan konuşmadan önce eyleme geçer, sonra eylemine göre konuşur” sözünü hatırlanmalıdır. Türk âlemine çağdaş uygarlığı yakalama ve onu aşma hedefini gösteren Büyük Atatürk’ü; doğru okuyup evrensel kuralları içselleştirememek, sadece, dünyadan daha az pay almak(yoksullaşmak) değil; aynı zamanda, tarih şuurunu kaybeden iradî köleler topluluğu halinde yaşamaya razı olmaktır. Şayet razı değilsek siyasete erdemi, üretime verimliliği, girişimciliğe bahadırca yaratıcılığı ve insanca bölüşümü hâkim kılmak mecburiyettir. Kısacası, Türkî Cumhuriyetler’de yaşayan nesiller olarak bizler, İsmail Gaspıralı’nın özdeyişiyle “dilde, fikirde ve işde işbirliği” ilkesini, her bir akraba devletin kendi bağımsızlık çatısı altında istiklâl mücadelesini çağın değerleriyle uyumlu olarak yükseltme ödevini, hiç mi hiç aklımızdan çıkartmamalıyız.

Kaynakça

- Bauman, 1999. **Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları**. Çeviren: Abdullah, YILMAZ, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Bukharin, 2009. **Emperyalizm ve Dünya Ekonomisi**. Çeviren: Uğur Selçuk AKALIN, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- Giddens, 1998. **Modernliğin Sonuçları**, Çeviren: Ersin KUŞDİL, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Hopkins, 1999. **Geçiş Çağı**, Çeviren: Nuri ERSOY, vd., Avesta Yayınları.
- Kazgan, 2000. **İktisadi Düşünce, Politik İktisadın Evrimi**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kök, 2000. **İktisadi Düşünce: Kavramların Analitik Kavramı**, Anadolu Matbaacılık, İzmir.
- Mittelman, 2005. **Ideologies and the Globalization Agenda, Rethinking Globalizm**, Editor:Manfred STEGER), Rowman&littlefield, Maryland-ABD.
- Mooney, 2007. **Globalization: The Key Concept**, Routledge, İngiltere.

- Ritzer, 2007. **Outsourcing: Globalization and Beyond:** The Blackwell Companion To Globalization (Editor: George RITZER) Blackwell Publishing, ABD.
- Robertson, 1995. **Globalization: Time–Space and Homogene-Heterogeneity, Global Modernities** (Editorler: Mike FEATHERSTONE, Scott LASH ve Roland ROBERTSON) Sage publication, Londra.
- Robinson, 2005. **Gramsci and Globalization :From Nation-State to Transnational Hegemony,** Critical Review of International Social and Political Philosophy Vol.8 No:4.
- Rodrik, 2007. **One Economics, Many recipes: Globalization,** Institutions and Economic Growth, Princeton University Press, New-Jersey.
- Sklair, 1999. **Competing Conceptions of Globalization,** Journal of World-Systems Research, Volume 2, Summer.
- Steger, 2004. **Globalism, The New Market Ideology,** Rowman & Littlefield, publisher, Inc Maryland-AB.
- Wallerstein, 1974. **The Modern World-System: Capitalist Agriculture and Origins of The European World-Economy in The Sixteenth Century,** Academic Press, New York.
- Waters, 1995. **Globalization,** Routledge, New-York.
- Yalçınkaya, 2010. **“Küreselleşme Sürecinin Ekonomi Politikaları Üzerine Etkilerinin Analizi: Türkiye Örneği”**, DEU, SBE.